

Oponentský posudek disertační práce

Mgr. Jan Frýzl:
**Římsko-provinciální spony z oblasti severně od středního Dunaje
a jejich význam v tehdejší živé kultuře**

Katedra archeologie FF, Západočeská univerzita v Plzni, 2016
146 čísl. stran, 12 obr., 42 grafů, 40 map, 42 tab., 44 nečísl. str. katalogu

Tématem disertační práce J. Frýzla je zpracování nálezů římských, resp. římsko-provinciálních spon z části středoevropského barbarika (Čechy, Morava, naddunajská část Dolního Rakouska a Slovensko) v průběhu prvních čtyř století. Autor se zaměřil na typologii (variabilitu), význam (účel) spon a jejich vazbu k dalším artefaktům. Metodologický rámec tvořila hlavně aplikace vektorové syntézy nálezových celků. Vlastní text disertace je napsán na sto devíti stranách.

Práce již byla jednou (neúspěšně) obhajována (2014), tudíž nebudu opakovat věci jednou konstatované a odkazuji tak na předchozí posudek ze dne 19. 12. 2014.

Nové verzi disertace je třeba přiznat značné vylepšení. Ačkoli analytická část (typologie, chronologie a rozšíření spon) je identická s předchozí verzí, novum lze spatřovat v doplnění výsledků a v rozšíření obrazové a dokumentační části. Zcela nová je kapitola 5.3. Typologicko-chronologické aspekty římsko-provinciálních spon (s. 65–72). Významně jsou doplněny a vylepšeny mapy (zejména eliminovány tzv. slepé mapy), a přiložen soupis spon v tištěné formě se základními údaji. Vše nepatřičné z první verze disertace bylo z podstatné části opraveno (terminologie, chybějící literatura, malé dosažené výsledky).

Základní problém celé práce však nemohl být odstraněn, jelikož spočívá v samotném zadání, kde je patrná absence výzkumných otázek, které by posunuly poznání. Téma takto široce vymezené může přinést pouze základní konstatování o zastoupených typech v jednotlivých regionech, funkční charakteristice spon a spoluvýskytu s dalšími typy artefaktů v hrobových celcích. V disertační práci chybějí výsledky vlastní autorovy typologické a chronologické analýzy jednotlivých typů spon, které představují samostatné vědecké problémy pro další výzkum. Tato pasáž je velmi stručným shrnutím dosavadního poznání, i když obsahuje širokou pramennou škálu.

Na druhou stranu je nutné autorovi přiznat velké úsilí, které vložil do získávání poznatků v databázi shromážděných dat pro testování různých otázek. Zejména se zaměřil na rozšíření všech zastoupených typů římských spon ve třech oblastech (I: Čechy, II: Morava, naddunajská část Dolního Rakouska a slovenské Pomoraví, III: tzv. kvádská sídelní zóna na jihozápadním Slovensku), a to v různých časových úsecích doby římské. Dále se zabýval společným výskytem spon v hrobech s dalšími předměty apod.

Disertační práce J. Frýzla tak představuje přehled a interpretaci hlavních pramenů ke studiu kroje doby římské ve středoevropském barbariku.

Závěr

a) Zhodnocení významu disertační práce pro obor: V předložené disertaci autor shromáždil většinu publikovaných nálezů římských spon ze zvolené oblasti a věnoval se jejich variabilitě a „účelu v minulém lidském světě“. Aplikací vektorové syntézy potvrdil některé zákonitosti jejich výskytu.

b) Vyjádření k postupu řešení problému, použitým metodám a splnění určeného cíle: Autor použil metodu vektorové syntézy a poznatky srovnával s klasickou typologicko-chronologickou analýzou pramenů. Vektorová syntéza zčásti potvrdila známé poznatky dosažené jinými (zejména klasickými) metodami. Autor tak splnil základní zadané cíle.

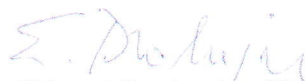
c) Stanovisko k výsledkům disertační práce a k původnímu konkrétnímu přínosu předkladatele disertační práce: Dílčí zadané úkoly byly splněny. Řada otázek, kterým se mohl věnovat, zůstala nezodpovězena. Jak už bylo uvedeno výše, je to způsobeno obecně zadaným tématem disertace bez specifikace významných výzkumných témat doby římské.

d) Vyjádření k systematické, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce: Práce je po formální stránce přehledná, jazykově poměrně dobře napsaná, vědecký jazyk je na standardní úrovni.

e) Vyjádření k publikacím studenta: Autor publikoval o sponách z doby římské pět studií/článků, z toho jedna je v tisku. Tímto splňuje požadavky kladené na doktoranda.

f) Jednoznačné vyjádření oponenta, zda doporučuje či nedoporučuje disertační práci k obhajobě:

Na základě výše uvedeného předloženou disertační práci mgr. Jana Frýzla **doporučuji k obhajobě.**

Doc. PhDr. Eduard Droberjar, Ph.D., prof. UO
Katedra archeologie FF UHK

V Hradci Králové, 28. 5. 2016